



Brüssel, 28. november 2022
(OR. en)

15322/22

DEVGEN 219
JEUN 178
ACP 126
RELEX 1609
COHAFA 115
COHOM 147
SUSTDEV 206
EDUC 407

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	28. november 2022
Saaja:	Delegatsioonid

Eelmise dok nr:	14756/22
-----------------	----------

Teema:	Noorte ELi välistegevusse kaasamise tegevuskava – Nõukogu järeldused (28. november 2022)
--------	---

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu 3914. istungil 28. novembril 2022 heaks kiidetud nõukogu järeldused noorte ELi välistegevusse kaasamise tegevuskava kohta.

Nõukogu järeldused noorte ELi välistegevusse kaasamise tegevuskava kohta

Euroopa Liidu Nõukogu

1. tunnistab noorte märkimisväärset panust kaasavama, võrdsema, kestlikuma ja õiglasema tuleviku loomisse. Nõukogu avaldab austust noortele, kes pühendavad iga päeva oma elus parema maailma loomisele. Nende visioon, osalemine ja julgus väärivad suurimat austust ja tänu. Töötamine noorte heaks, koostöö noortega ning noorte endi töö on võtmetähtsusega vaesuse kaotamisel ning kestliku arengu, jõukuse ja rahu saavutamisel. Seades noorte mõjuvõimu suurendamise oma välistegevuses esiplaanile, on EL kindlalt otsustanud näidata eeskujut, et suurendada noorte täielikku, võrdset, tõhusat, sisulist ja kaasavat osalemist ja mõjusust ning edendada ülemaailmsete kohustuste täitmist, eesmärgiga luua vastupanuvõimelisem ja kaasavam ühiskond. Seetõttu on nõukogu tänulik ELi ja selle liikmesriikide edasist tööd käsitlevate suuniste eest, mis on esitatud komisjoni ja kõrge esindaja ühisteatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Noorte kaasamise tegevuskava ELi välistegevusse 2022–2027“, ning pühendub eesmärgile suurendada noorte sisulist ja aktiivset osalemist ning noorte mõjuvõimu ELi välistegevuses;
2. rõhutab, et noored on kogu maailmas olulised ja usaldusväärsed partnerid, kes aitavad rakendada kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärke ning muid olulisi mitmepoolseid lepinguid ja vahendeid, sealhulgas Pariisi kliimakokkulepet, Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi, rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi ning nende läbivaatamiskonverentside tulemusi, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 naiste, rahu ja julgeoleku kohta ja kõiki sellega seotud hilisemaid resolutsioone, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2250 noorte, rahu ja julgeoleku kohta ning nende järelmeetmeid käsitlevaid resolutsioone, mis on Euroopa roheline kokkuleppe ja uue Euroopa arengukonsensuse ning ELi strateegia „Global Gateway“ rakendamise keskmes;

3. rõhutab, et ELi ja selle liikmesriikide tugevam koostöö noortega kogu maailmas on demokraatia, õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsuse ja jagamatuse, inimväärikuse austamise ning võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtete edendamise eeltingimus ning võib pikas perspektiivis aidata parandada ELi ja tema partnerriikide suhteid. Ülikoolid, üld- ja kutseharidusasutused, noorteorganisatsioonid või noorte ettevõtjate organisatsioonid, ametiühingute noortesektsioonid ja muud noortele orienteeritud organisatsioonid on peamised osalejad ülemaailmse inimõiguste ja demokraatia süsteemi edendamisel. Nõukogu tunnustab samuti, et EL ja selle liikmesriigid saavad noorte juhitud organisatsioonidelt palju õppida ning et noorte osalemine on kaasava poliitika kujundamisel keskse tähtsusega;
4. tunnustab Euroopa tuleviku konverentsi tulemusi, eelkõige noorte struktureeritud osalemist Euroopa kodanike paneelaruteludel;
5. kinnitab oma kohustust mitte kedagi kõrvale jätta ning edendada noorte täielikku, võrdset, tõhusat, sisulist, kaasavat ja mitmekesist osalemist ja kaasalöömist ilma igasuguse diskrimineerimiseta, sealhulgas soo, rassi, etnilise või sotsiaalse päritolu, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi või mis tahes muu staatuse alusel. Nõukogu kohustub võitlema mitmekordse ja läbipõimunud diskrimineerimise vormide vastu, tagama inimõigustel põhineva lähenemisviisi ja võitlema ebavõrdsuse vastu. Noorte, eriti noorte naiste täieliku, võrdse, tõhusa ja sisulise osalemise ja mõjuvõimu suurendamiseks tuleks võtta vastu ümberkujundavad lähenemisviisid, mis tegelevad poliitikakujundamises ja otsustusprotsessides valitseva soolise ebavõrdsuse algpõhjustega;
6. kinnitab oma pühendumust inimõigustel põhinevale lähenemisviisile ja soolise võrdõiguslikkuse juhtpõhimõtetele, mida on väljendatud uues Euroopa arengukonsensuses ning inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas (2020–2024). Sellega seoses on Euroopa Komisjon võtnud vastu ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 ja ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava (GAP III) „Ambitsioonikas tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks ELi välistegevuses“ (2021–2025), mida tervitati eesistujariigi 16. detsembri 2020. aasta järel dustes. Sellega seoses kutsub nõukogu komisjoni üles saavutama naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ eesmärgi, mille kohaselt selle instrumendi raames rakendatavatest uutest meetmetest peaks vähemalt 85% puhul olema peamine või oluline eesmärk sooline võrdõiguslikkus ning nendest meetmetest vähemalt 5% puhul peaks olema peamine eesmärk sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste õigused ja nende mõjuvõimu suurendamine;

7. rõhutab, et noored on võimsad muutuste ja innovatsiooni edendajad, sealhulgas kliimalahendustele suunatud meetmete käivitamisel. 2022. aasta on Euroopa noorteaasta, millega rõhutatakse noorte võtmerolli üleilmsete probleemide ühisel lahendamisel, vaesuse vastu võitlemisel, ebavõrdsuse vähendamisel, kestva rahu tagamisel ning kaasavale demokraatlikule valitsemisele, kaasavale ja kestlikule majanduskasvule ja üldisele kestlikule arengule kaasaaitamisel oma kogukondades ELi liikmesriikides ja kogu maailmas;
8. väljendab sügavat muret selle pärast, et vaesus, ebastabiilsus, ebakindlus, konfliktid, kliimamuutused, elurikkuse vähenemine, keskkonnaseisundi halvenemine, loodus- ja inimtegevusest tingitud katastroofid, vee, toidu ja energiaga kindlustamatus, sundränne, epideemiad ja pandeemiad ning muud terviseprobleemid süvendavad olemasolevat süsteemset ebavõrdsust ning ohustavad suure vaevaga saavutatud inim-, majandus- ja sotsiaalarengut, eelkõige vähim arenenud riikides ja väikestes arenevates saareriikides. COVID-19 pandeemia on avaldanud noortele eriti suurt mõju ning on süvendanud olemasolevat diskrimineerimist, eelkõige naiste ja tütarlaste ning tõrjutud rühmade diskrimineerimist haridusele juurdepääsu ja haridussüsteemis püsimise, töövõimaluste, liikuvuse, turvalisuse ning füüsilise ja vaimse tervise osas. COVID-19 pandeemia tõestas taas, kui oluline on investeerida tervishoidu ja inimarengusse, võttes arvesse noortele seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu teenuste osutamise katkemist, soovimatute raseduste, emade suremuse ning lapsega sõlmitud, varajaste ja sundabielude tihenemist, noorte õiguste kahjustamist ning juba niigi laialt levinud seksuaalse ja soolise vägivalla sagenemist;
9. väljendab sügavat muret ja otsustavust tegutseda, kui noorte täielik, võrdne, tõhus ja sisuline osalemine ja mõjuvõimu suurendamine ning kõigi inimõiguste, sealhulgas kodaniku-, poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste ning eelkõige põhiliste sotsiaalteenuste ja sotsiaalkaitse, samuti teabe kättesaadavuse täielik tunnustamine ja kaitse on ohus, seatud kahtluse alla ja takistatud demokraatia ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemise tõttu. Nõukogu tunnistab samuti, kui oluline on tugevdada võitlust vaenukõne, desinformatsiooni, väärinfo ja propaganda vastu, austades samal ajal väljendusvabadust;

Kaasamine

10. kutsub komisjoni, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles tegema Euroopa tiimi lähenemisviisi raames koostööd, et süvalaiendada noorte sisulist osalemist ja kaasamist rahvusvahelistel foorumitel ning mitmepoolset, piirkondlikul, riiklikul ja kohalikul tasandil;
11. kutsub komisjoni, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles kaasama noori kogu maailmas mõtestatult kõikidesse ELi ja liikmesriikidega (Euroopa tiim) seotud välistegevuse poliitikakujundamise, programmitsükli, algatuste ja poliitilise dialoogi etappidesse. Nõukogu tuleb meelde oma pühendumust toetada naiste ja noorte võrdset, täielikku, tõhusat ja sisulist osalemist kogu oma mitmekesisuses, sealhulgas kõigis ühiskondliku ja poliitikaelu valdkondades, nagu on sätestatud ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas (2020–2024). EL peaks tagama ka suurema koordineerimise ja vastutuse noorteküsimustes, sealhulgas strateegilise, kaasava ja osaluspõhise dialoogi kogu maailma noorte ja laste ning noorte- ja lastekesksete organisatsioonidega, ning üritama edendada noorte püüdlusi ja lahendusi ning võtma arvesse noorte vaatekohti arengu suhtes. ELi ja liikmesriikide meetmed peaksid aitama suurendada noorte mõjuvõimu ja võimaldada neil osaleda kestliku arengu, demokraatia, rahu ja kliimameetmete edendamises, pakkudes rahastamist ja suutlikkuse suurendamise võimalusi, näiteks noorte mõjuvõimu suurendamise fondi, Aafrika-Euroopa noorteakadeemia ning programmi „Erasmus+“ rahvusvahelise mõõtmega kaudu, mida rahastatakse välisvahenditest, tunnistades samal ajal vajadust ennetada ajude äravoolu;
12. kutsub komisjoni üles eraldama vajalikke vahendeid, et tugevdada noorte institutsioonilist kaasamist, kasutades ELi rahvusvahelisi partnerlusi käsitlevat platvormi *Youth Sounding Board*, luues ELi delegatsioonides sarnaseid noorte nõustamisstruktuure ning kasutades ELi delegatsioonides olevat noorte kontaktpunktide võrgustikku;
13. rõhutab vajadust kaitsta kogu maailmas noori aktiviste ja inimõiguste kaitsjaid, sealhulgas naisi ja tütarlapsi, kaasa arvatud digikeskkonnas. Nõukogu kinnitab taas oma pühendumust turvalise ja soodsa keskkonna edendamisele kodanikuühiskonna organisatsioonide kui iseseisvate osalejate jaoks ning rõhutab ELi inimõiguste kaitsjate mehhanismi tähtsust;

14. väljendab heameelt komisjoni tegevuse üle, mille eesmärk on tugevdada eri taustaga noorte, eriti tütarlaste kaasavat demokraatlikku osalemist ja juhtimist võimaldavalt keskkonda avaliku elu kõigis aspektides, tervitades eelkõige algatust „Noored ja naised demokraatias“;
15. tervitab ÜRO noorte, rahu ja julgeoleku tegevuskava integreerimist ELi poliitilistesse dialoogidesse partnerriikidega ning soovib aidata kaasa selle tegevuskava rakendamisele. Rõhutab, kui oluline on, et EL ja selle liikmesriigid toetaksid noorte kaasavat, sisulist ja turvalist osalemist kohalikes, riiklikes ja rahvusvahelistes püsiva rahu edendamise ja konfliktide lahendamise mehhanismides ning kaitseksid rahumeetmetes osalevaid noori;
16. tervitab laste ja relvastatud konflikti küsimustes antud ELi suuniste läbivaatamist, mille eesmärk on tugevdada ELi meetmeid relvakonfliktidest mõjutatud laste kaitsmiseks, tuginedes kaasavale konsultatsioonile ja saadud kogemustele;

Mõjuvõimu suurendamine

17. kordab võetud kohustust eraldada vähemalt 20% naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ raames rahastatavast ametlikust arenguabist sotsiaalsele kaasatusele ja inimarengule. Väljendab heameelt komisjoni juhtrolli üle suurendada hariduskulutusi 7%-lt vähemalt 10%-le naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ raames Sahara-taguses Aafrikas, Ladina-Ameerikas ja Kariibi mere piirkonnas ning Aasias ja Vaikse ookeani piirkonnas, sealhulgas Global Gateway investeeringute kaudu aastateks 2021–2027, ning väljendab heameelt ELi olulise panuse üle eraldada 10% oma humanitaarabi eelarvest hädaolukordades antavasse haridusse. EL ja selle liikmesriigid osutavad seda toetust rahastamise, poliitilise dialoogi ja tehnilise abi kaudu, et tagada kogu maailmas noortele ja lastele, eelkõige tütarlastele ja noortele naistele, sealhulgas hädaolukordades ja pikaajalistes kriisides võrdne juurdepääs mittediskrimineerivale, kaasavale, taskukohasele ning kättesaadavale ja kvaliteetsele haridusele, sealhulgas tehnilisele ja kõrgharidusele, tehes seda kooskõlas ÜRO hariduse ümberkujundamise tippkohtumise tulemustega ja ÜRO peasekretäri visiooniavaldusega;

18. tunnistab vajadust toetada noori konfliktidest mõjutatud piirkondades, eelkõige sõdade, konfliktide ja kriiside korral, nagu Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda ja selle märkimisväärne mõju Ukraina noortele, rahumeelsete meeleavalduste vägivaldne mahasurumine Iraanis, kodanikuühiskonna mahasurumine Valgevenes ning halvenev olukord Afganistanis, eelkõige naiste ja tütarlaste ning vähemuste osas. Suurt tähelepanu tuleks pöörata koolide, õpetajate ja õpilaste kaitsmisele rünnakute eest ning noorte haridus-, tervise-, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste rahuldamisele nii konfliktipiirkondades kui ka varjumispaikades, seda nii ELis kui ka selle partnerriikides;
19. on seisukohal, et noorte, eelkõige noorte naiste ja vähemate võimalustega noorte ja/või ebasoodsas olukorras elavate noorte mõjuvõimu suurendamine on lahutamatu seotud alus- ja ülekantavate oskustega, üleminekuga koolist tööle, luues võrdse juurdepääsu inimväärsele tööle ja tootlikule tööhõivele, sealhulgas ametliku füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja ettevõtluse võimalustele, ning tagades võrdse töö eest võrdse tasu, ning väljendab seetõttu heameelt komisjoni tegevuse üle rakendada Aafrikas võimalustel põhineva oskuste ja kutseõppe Euroopa tiimi algatust ning toetada noortegarantii vastuvõtmist Lääne-Balkani riikides ja sarnaseid aktiveerimiskavasid ELi naaberriikides;
20. tunnistab, et kutseharidus ja -õpe ning teadmiste ja oskuste, sealhulgas digioskuste ja ülekantavate oskuste omandamine ja valideerimine on keskse tähtsusega nii töökohtade ja ettevõtete loomise toetamisel kui ka noorte, eelkõige naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamisel, et tagada neile inimväärne elu ja et nad saaksid olla ühiskonna vastutustundlike liikmetena ühiskonda täielikult kaasatud ning edendada oma kogukondade sotsiaalset, majanduslikku ja keskkonnaalast heaolu. Ka mitteformaalsel haridusel on oluline roll noorte mõjuvõimu suurendamisel ning nende majandusliku, sotsiaalse ja poliitilise osalemise toetamisel. Sellega seoses on äärmiselt oluline võtta arvesse soolist perspektiivi ja ületada sooline digilõhe;

21. rõhutab, kui oluline on läheneda noorte tervisele terviklikult, toetada ülemaailmseid jõupingutusi üldise tervisekindlustuse ja digitervise tagamiseks, käsitleda noorte vaimse tervise küsimusi ning integreeritud ja noortele suunatud lähenemisviisi tervishoiule, samuti tugevdada tervishoiusüsteeme ja -teenuseid ning hariduspoliitikat. EL kohustub jätkuvalt edendama, kaitsma ja järgima kõiki inimõigusi ning rakendama täies ulatuses ja mõjusalt Pekingi tegevusprogrammi ning rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi ning nende läbivaatamiskonverentside tulemusi, samuti on selles vallas ELi tähelepanu all endiselt seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused; Seda silmas pidades kinnitab EL taas oma kindlat tahet edendada, kaitsta ja järgida iga inimese õigust omada täielikku kontrolli ning otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud küsimuste üle ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivalleta. Lisaks rõhutab EL vajadust tagada üldine juurdepääs igakülgele kvaliteetsele ja taskukohasele seksuaal- ja reproduktiivterviselisele teabele ja haridusele, sealhulgas põhjalikule seksuaalkasvatusele, ning tervishoiuteenustele;

Ühendamine

22. rõhutab, kui oluline on toetada noorte kaasavat liikuvust kogu maailmas (programmi „Erasmus+“, välisvahenditest rahastatava rahvusvahelise mõõtme, uue Euroopa solidaarsuskorpuse, talendipartnerluste, vabatahtliku tegevuse eesmärgil toimuva liikuvuse jms kaudu), austades riikide pädevusi, ning toetada tugeva ELi vilistlaste ülemaailmse võrgustiku loomist;
23. rõhutab, et kaasavama, võrdsema ja kestlikuma ELi ja maailma saavutamiseks on hädavajalik edendada noorte ja laste osalemist ülemaailmses kodanikuhariduses, sealhulgas inimõiguste alases hariduses ja koolituses, mida edendatakse arenguhariduse ja teadlikkuse suurendamise programmiga (DEAR), kestlikku arengut toetava haridusega ja inimõigustealase hariduse ülemaailmse programmiga;

24. kutsub komisjoni, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike (Euroopa tiimi lähenemisviis) üles jälgima tehtud edusamme olemasolevate seire- ja hindamisvahendite abil, andma aru nõukogule ning suurendama jõupingutusi vanuse ja soo alusel eristatud andmete kogumiseks. See hõlmab selliste ümberkujundavate lähenemisviiside edendamist, mis käsitlevad soolise ebavõrdsuse algpõhjuseid, ning tõenditel põhineva noortepoliitika edendamist kogu maailmas, et suurendada läbipaistvust ja vastutust. Lisaks kutsub nõukogu komisjoni üles töötama õigeaegselt ja tihedas koostöös noortega välja seireraamistiku ning lisama noorsoo tegevuskava kohustused ja prioriteedid riigipõhiste programmide väljatöötamisse ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ järgmisesse vahekokkuvõttesse. Seire käigus saadud õppetunnid on olulised, pidades silmas ELi tulevasi 2027. aasta järgseid välistegevuse rahastamisvahendeid.
